

**Radiotelegrafische tentoonstelling te in den Dierentuin 's-Gravenhage
Zondag 17 tot en met Donderdag 21 Maart 1918.**

Nº. 3.

1 MAART 1918.

1ste JAARGANG.

Radio-Nieuws.

ORGAAN VAN DE NED. VEREENIGING VOOR RADIO-TELEGRAFIE.

Onder Redactie van J. CORVER, VAN AERSSSENSTRAAT 162, DEN HAAG.

Bureau van den Uitgever: LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.

De Tentoonstelling.

Zondag 17 tot en met Donderdag 21 Maart.

De Radiotelegrafische tentoonstelling, welke onze vereeniging te in den Dierentuin 's Gravenhage gaat houden, belooft een gebeurtenis te worden van meer dan alledaagsche beteekenis.

Toen eenmaal vaststond, dat de deelneming van de zijde der amateurs alléén reeds voldoende inzendingen waarborgde om een expositie te maken waarmede voor het licht kon worden getreden, zijn ook verschillende Rijksinstellingen en onderwijsinrichtingen aangezocht om medewerking te verleenen, en is de Nederlandsche industrie uitgenoodigd zich mede voor de zaak te interesseeren.

Deze bemoeiingen hebben zoodanig succes gehad, dat in het ruime tentoonstellingsgebouw inderdaad geen plekje onbezet zal. blijven. Ingeschreven zijn 53 inzenders-amateurs, door wie alleen al 69 complete installaties worden ingezonden; de industrie is vertegenwoordigd door een 10tal der belangrijkste Nederlandsche firma's. Daarbij komt nog een dergelijk aantal Rijks- en andere instellingen, die exposeeren.

Een groote aantrekkelijkheid voor hen, die zelf practisch aan draadlooze telegrafie doen, zal gelegen zijn in de aanwezigheid ter tentoonstelling van verschillende meetinstallaties, weerstand-meters, capaciteit-meters, golfmeters. De Indische Telegraafschool te Leiden o. a. heeft meetinstrumenten toegezegd terwijl bij de inzending iemand aanwezig zal zijn om het gebruik te laten zien en bezoekers in de gelegenheid te stellen *zelf weerstanden en condensatoren te meten*. Wij stellen ons voor, dat daarvan een dankbaar gebruik zal worden gemaakt.

Naast een paar volledige Marconi-scheepsinstallaties, in eigen land vervaardigde onderdeelen als vlakspoelvariometers, dynamo's voor zenden met muzikale vonken e. d., zijn toegezegd verschillende typen van kleine demonstratie-zendtoestellen, ten deele door amateurs zelf vervaardigde, kleine draagbare, of op een rijwiel vervoerbare, volledige stations, voldoende voor het werken over afstanden van 2 à 5 kilometer. Ruumkorffinductoren van enkele millimeters tot verscheidene decimeters vonkengte, transformatoren, hoogspanningscondensatoren, vonkenbanen, gelijkstroomverbrekers, zal men vinden onder de losse onderdeelen.

Ontvanginstallaties van alle modellen en afmetingen komen in groot aantal.

Tot de inzending van den dienst der Rijkstelegrafie behoort een zeer groote inductor met draaiende fluitvonk, verbonden aan een straalspoel. Het geheel zal in werking te zien zijn, waarbij meterlange vonken uit 'de straalspoel treden, wanneer juiste afstemming is verkregen.

Ook de demonstratie der afstemming tusschen condensatorkringen, volgens Lodge, zal voor de bezoekers kunnen geschieden.

Door rondgangen onder geleide op verschillende uren van den dag wordt gelegenheid gegeven om mondelinge verklaringen te ontvangen van al hetgeen aanwezig is en ook de werking der interessantste apparaten bij te wonen.

Een zeer belangwekkende inzending is die van een ontvangapparaat voor het fotografisch registreeren der signalen op den band.

Op het gebied, van ontvangst met versterkers zullen misschien nog wel verrassingen te wachten zijn. De mogelijkheid is niet buitengesloten, dat op het uur van het Eiffeltoren-communiqué de signalen door de geheele, 35000 kubieke meter groote zaal hoorbaar worden gemaakt!

Zeër zeker zal men op de tentoonstelling kunnen kennis maken met tal van apparaten en laboratoriumhulpmiddelen, die anders niet in het bereik zijn van de meesten onzer.

Zoo mogelijk zullen met den oscillograaf de eigenschappen der wisselstroómen zichtbaar worden gedemonstreerd. De Rijkstelegraaf zendt ook een Franckesche machine in voor frequentie-meting.

Omtrent de medewerking van leger en vloot is nog geen zekerheid verkregen, maar er is veel kans op een inzending van die zijde van groote attractie, waaronder een volledig auto-station.

Onder de bijzondere inzendingen noemen we nog een verkleind model (1/100 ware grootte) van het station Scheveningen-Haven.

Voorts een door de Technische Hoogeschool in te zenden collectie kristallen en apparaten.

Vermoedelijk zullen, deels overdag, deels des avonds, gedurende de tentoonstellingsdagen ook voordrachten worden gehouden in één der nevenzalen.

Het zal wel haast overbodig wezen, hier nog een aansporing te geven aan hen, die het eenigszins kunnen doen, om tusschen 17 en 21 Maart een uitstapje naar den Haag te maken en deze geheel eenige expositie te bezoeken.

Leden der vereeniging zullen vrijen toegang hebben en een doorlopend bewijs van toegang toegezonden krijgen. De officiële opening is bepaald op Zondag 17 Maart des namiddags te 2 uur.

Wij rekenen op een zeer druk bezoek!

ZATERDAG 16 MAART 1918.

TENTOONSTELLINGSNUMMER van

Radio-Nieuws.

ORGAAN VAN DE NED. VEREENIGING VOOR RADIO-TELEGRAFIE.

Onder Redactie van J. CORVER, VAN AERSSENSTRAAT 162, DEN HAAG.
Bureau van den Uitgever: LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.

(* Hieronder het artikel over de Bal lamp in dit tentoonstellingsnummer. Merk op dat de naam Bal niet genoemd wordt. Merk ook op dat dit tentoonstellingsnummer op de tentoonstelling te koop was).

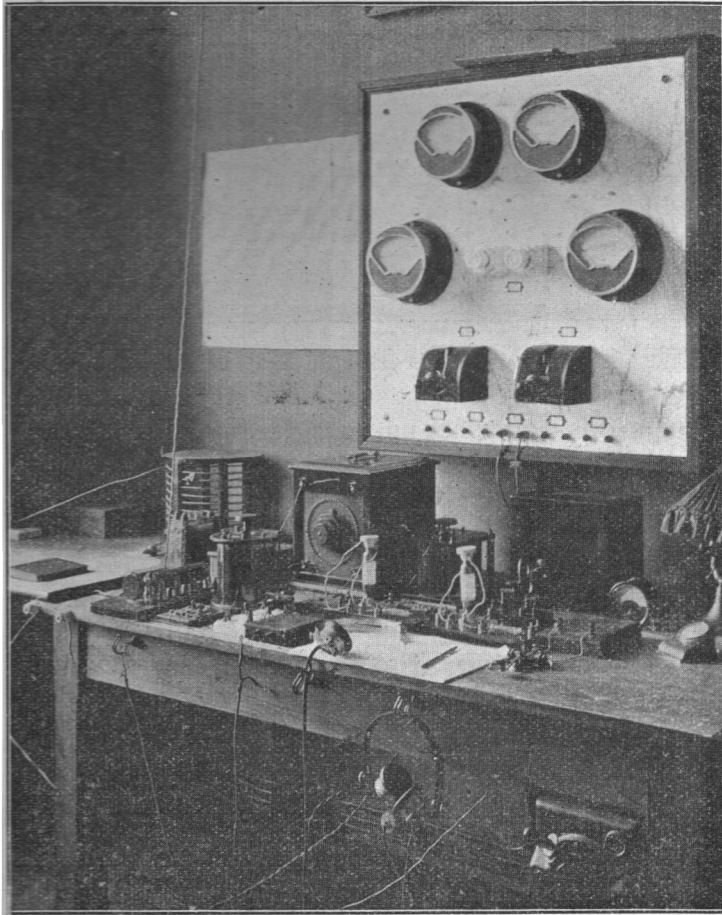
De nieuwste Nederlandsche gloeilampdetector

Een algeheele omwenteling op het gebied der ontvangst van draadlooze signalen is te weeg gebracht door de nieuwere gloeilampdetectoren en gloeilampversterkers.

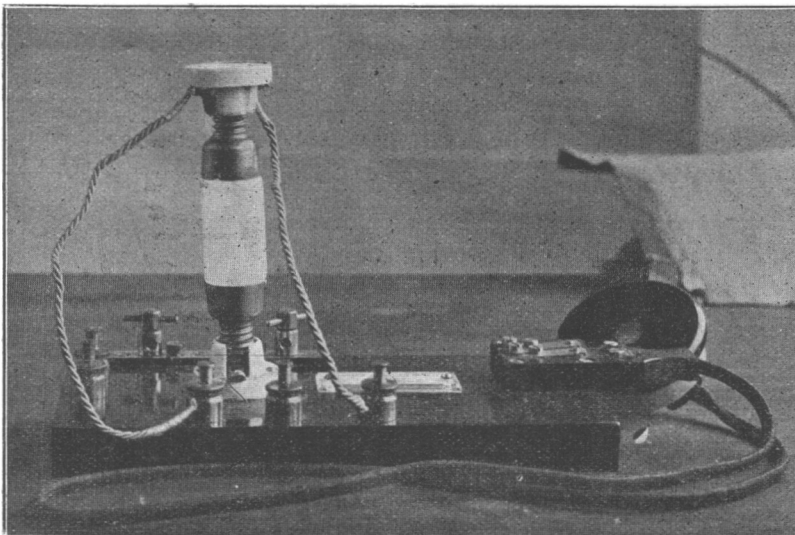
Het is mogelijk geworden, signalen welke met de tot dusver bekende middelen absoluut onhoorbaar waren, zoodanig te versterken, dat niet alleen de toch reeds op uiterst zwakke stroomen reagerende telefoon ze leesbaar maakt, maar dat zij opneembaar worden op een fonograaf, of in een luidspreker een geheel lokaal overschreeuwen.

Ook een Nederlandsche vinding geeft thans een bijdrage tot de ontwikkeling der techniek van de daarvoor gebruikt wordende nieuwe hulpmiddelen,

En deze gloeilampdetector is van dien aard, naar het schijnt, dat hij onder het bereik komt van zeer veel amateurs.

Meer dan ooit wordt het nu voor de draadloze techniek een brandend vraagstuk om den last der luchtstoringen afdoend weg te nemen. Alleen deze staan in den weg aan het overbruggen van ongehoorde groote afstanden met minimale energie.

(* Einde artikel over de Bal gloeilampdetector)

N.B. Deze foto's zijn waarschijnlijk bij Leonard Bal thuis genomen. Deze foto's staan in het Tentoonstellingsnummer, wat op de tentoonstelling te koop was.

-- TENTOONSTELLING --

op het gebied der Radiotelegrafie

17 tot en met 21 MAART 1918

in de zalen van den DIERENTUIN te 's-Gravenhage.

De tentoonstelling wordt Zondag 17 Maart niet te 2 uur nam. geopend, maar reeds te 10 uur 's morgens en zal geopend zijn Zondag 17 Maart tot 11 uur des avonds, overige dagen 10 uur voorm. tot 6 uur nam.

— Vrije toegang voor leden der Ned. Ver. voor Radiotelegrafie. —

Toegangsprijs voor niet-leden 50 cts., Dinsdag 19 Maart f 1.—.

DE TENTOONSTELLINGSCATALOGUS

is op de tentoonstelling verkrijgbaar tegen den prijs van 25 cts.

De catalogus bevat een

STATIONSLIJST MET SEINTIJDEN

en een volledige verzameling

FORMULES EN GEGEVENS.

Leden kunnen den catalogus toegezonden krijgen, na inzending van een postwissel van 25 cts. aan den Penningmeester van het Tentoonstellingscomité, den heer T. E. W. VAN DOMPSELER, Willem de Zwijgerlaan 23 te 's-Gravenhage

(* Advertentie voor de tentoonstellingscatalogus in de catalogus zelf)

Nº. 4.

1 APRIL 1918.

1ste JAARGANG.

Radio-Nieuws.

ORGAAN VAN DE NED. VEREENIGING VOOR RADIO-TELEGRAFIE.

Onder Redactie van J. CORVER, VAN AERSSSENSTRAAT 162, DEN HAAG.

Uitgever: N. VEENSTRA, LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.

Na de tentoonstelling.

Een groote onderneming, groot uitgevoerd en op grootsche wijze verlopen.

Onze vereeniging mag er zichzelf mede geluk wenschen.

Een woord van hulde zij hier in de allereerste plaats gebracht aan den ontwerper van het plan, die, toen bij zijn breede schouders er onder zette, nadat hij het in zijn hoofd reeds tot in bijzonderheden had uitgewerkt, met zulk een rustige zekerheid het geheel leidde.

We verraden geen geheim, als wij hier mededeelen, dat het de voorzitter onzer vereeniging was, die het plan voor deze tentoonstelling opperde en reeds bij de allereerste bespreking de organisatorische moeilijkheden bij voorbaat bleek te hebben opgelost. Zijn opvatting, dat de opzet zoo breed moest zijn als de tijdsomstandigheden maar toelieten, is juist gebleken.

Dáardoor is het welslagen zoozeer een moreele overwinning voor onze vereeniging geworden.

Tal van personen hebben daarvoor vele weken lang met groote toewijding en opoffering van alle rust om het hardst gewerkt, zeker niet het minst de secretaris van het tentoonstellingscomité, de heer P. H. W. Zalmé. Het comité had een zware taak, maar bleek daarvoor ook de krachten te hebben en in de tentoonstellingsdagen zelf werd bovendien nog van een aantal andere leden der vereeniging de zoo

hoog te waardeeren medewerking verkregen voor het geven van uitleggingen en demonstraties in de zaal, het rondleiden van gezelschappen enz.

Bezoek van de H.M. de Koningin-Moeder aan de Tentoonstelling der N.V.V.R.

Van hetgeen door leger en vloot, door officieele instellingen is gedaan om de tentoonstelling op te luisteren, is in het Maartnummer vooraf al een overzicht gegeven. De deelneming der industrie overtrof de verwachtingen. Wij mogen erbij voegen, dat door velen op onze expositie belangrijke zaken zijn gedaan.

Wat naast de moreele uitkomst voor onze vereeniging de financieele zal wezen, staat op het oogenblik, dat dit geschreven wordt, nog niet geheel vast, maar wel is reeds zeker, dat de kas voor een aderlating van eenige beteekenis is gevrijwaard.

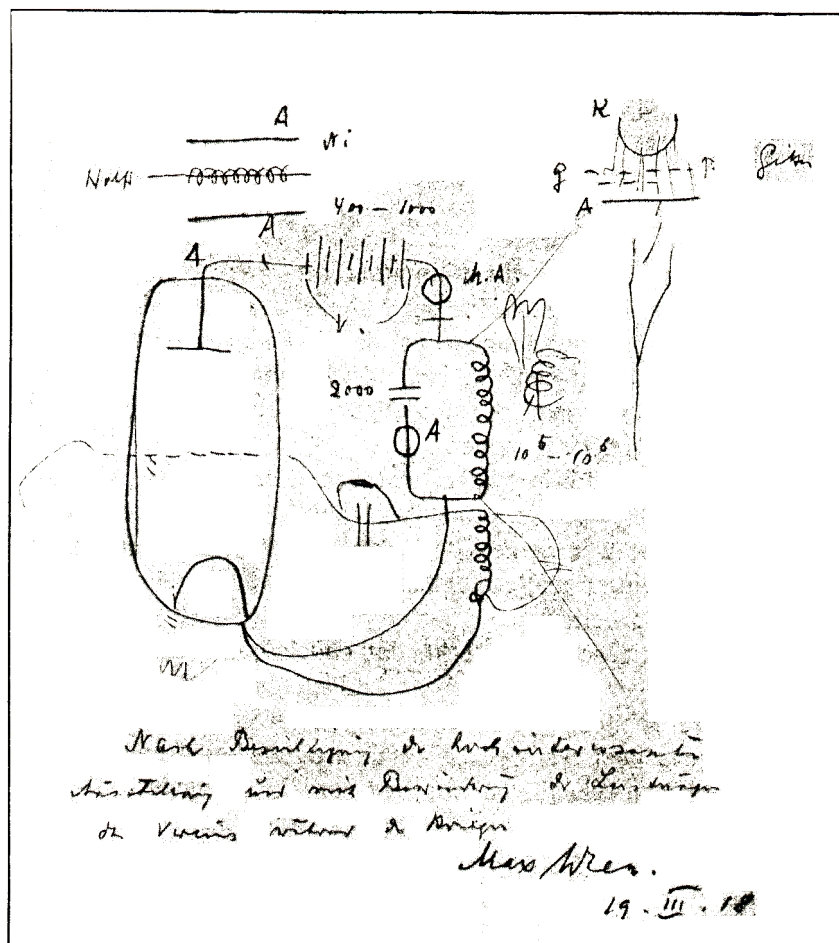
Waar het aantal *betalende* bezoekers ver over de 6000 bedroeg in 5 dagen tijds en een aanwinst van meer dan 70 nieuwe leden werd verkregen, ongerekend de velen, die nog zullen nakomen, daar mag dit een resultaat heeten waardoor zelfs het gelaat van den penningmeester zich tot een tevreden glimlach plooit.

Het glanspunt van deze dagen was het zoo hoog belangstellend Koninklijk bezoek, eerst reeds van H. M. de Koningin-Moeder, daarna van H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins. Met groote ingenomenheid werd door de vorstelijke bezoekers geconstateerd, hoe de overigens zoo ongunstige tijden Nederlandsche ondernemingen tot een prikkel zijn geweest om zich op dit gebied op eigen fabricage te gaan toeleggen, én hoe tal van particulieren als amateurs deze techniek tot een onderwerp van studie maken.

Ondoenlijk is het, hier een volledig overzicht te geven van alle autoriteiten, die meer of minder langdurige bezoeken aan de expositie brachten. De ministers van Oorlog, Marine, Koloniën en Waterstaat, militaire en marine-autoriteiten, ook die der burgerlijke dienststakken, gaven gevolg aan de gezonden uitnodigingen en lieten zich over velerlei zaken uitvoerig inlichten.

Tot de merkwaardige personen, die werden opgemerkt, behoorde ook professor Max Wien uit Jena, die als Duitsch regeeringsafgevaardigde herhaaldelijk op verschillende dagen de tentoonstelling bezocht. Het is een anecdotisch verhaal, hoe hij werd "ontdekt". Hij had getracht, zich te voren met het vereenigingssecretariaat in verbinding te stellen, maar den secretaris niet thuis getroffen, zoodat hij zich ten slotte maar onaangediend naar het tentoonstellingsgebouw had begeven. Zijn ongewoon deskundige vragen over tal van zaken aan verschillende comité-leden vestigden daar de aandacht op hem, zoodat eindelijk de voorzitter van het comité het geraden vond, hem te vragen, wie hij eigenlijk was. Dat gebeurde vlak bij één der stands, waar onderdeelen van fluitvonkzenders waren geëxposeerd. Als antwoord nam de zoo verdacht-deskundige één der kaarten van de tafel, waarop met. groote letters geschilderd stond: "Wiensche vonkenbaan". "Bitte, das ist meine Visitenkarte" Inderdaad! Dat visitekaartje is zijn introductie in de geheele wereld!

Met den Duitschen geleerde was men weldra in drukke discussies over tal van vraagstukken en een potloodkrabbel, die hij bij één dier gelegenheden maakte om zijn uiteenzettingen omtrent de drie-electroden gloeilamp als generator van ongedempte trillingen toe te lichten, voorzag hij van een vriendelijke, met zijn handteekening bekrachtigde opdracht aan de ontwerpers onzer tentoonstelling.

Wij geven de krabbel hierbij in facsimilé weer.

De opdracht door prof. Wien neergeschreven, luidt: "Nach Besichtigung der hochinteressanten Ausstellung und mit Bewunderung der Leistungen des Vereins während des Krieges, Max Wien 19 III 18."

.... Voordat we nu geheel afscheid nemen van de herinneringen aan de tentoonstellingsweek, nog een enkel woord van waardeering voor onze amateurs-leden, die door hun inzendingen de tentoonstelling in zoo hooge mate leerzaam maakten voor een groot publiek, tot navolging prikkelend voor vele jongeren, demonstratief ook om te toonen, dat het geen hersenschim is, wanneer men zegt, dat weerberichten en dergelijke door ieder belangstellende

zelf kunnen worden ontvangen.

Wij weten, dat er nog veel meer inzenders hadden kunnen zijn, wanneer niet bij dezen de vrees had voorgezet, zich belachelijk te maken met het te voorschijn brengen van iets ál te primitiefs of eenvoudigs. Zij hebben ongelijk gehad. Zoowel in allerlei uitvoeringen als in het gebruik van bepaalde materialen school overal iets origineels, dat de bezoekers hebben weten te waardeeren.

Onze jeugdige vereeniging is een ervaring rijker. Het is een ervaring waarop zij met genoeg kan terugzien en waaruit ook zij ten slotte haar leering trekt voor later te organiseren ondernemingen J. CORVER.